

El club de lectura amb nouvinguts

Experiència educativa a l'ESO

Iolanda Bonet

Simposi Girona novembre 2008

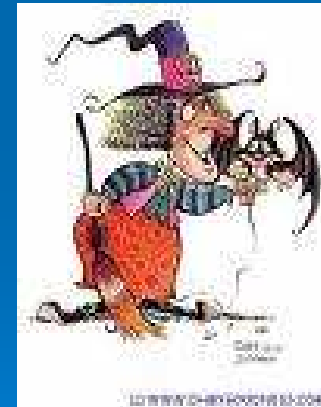

Perquè un club de lectura

- Actuals, els trobem dins la dinamització cultural que ens ofereix la vida diària: clubs de lectura, diversitat de mitjans i suports, tecnologies, espectacles teatrals amb música, performances, lectures literàries, exposicions, fòrums de cinema...
- En el nostre cas, la idea parteix de la **necessitat de comunicació** que té l'alumnat nouvingut en la nostra llengua, en un entorn on se li acceptin els **errors** (aula d'acollida).
- A la vegada constitueix una de les activitats que posteriorment realitzarà a l'aula ordinària i per tant els facilita el **procés d'integració**.

En els clubs de lectura a l'aula amb nouvinguts, es treballen també:

- El llenguatge oral - Tria i lectura de llibres - Activitats entorn del llibre i temes adients - Dinamització a l'aula - Estratègies per treballar amb nouvinguts - El tractament de les dificultats que presenten la lectura, la fonètica i la comprensió lectora.
- Per aquestes i per altres raons pedagògiques l'hem volgut transportar a les nostres aules.

Veurem

- - Objectius
- - A qui va adreçat
- - Relacions externes
- - El club de lectura:

Passes que se segueixen

Escollir els llibres

Les sessions a l'aula

Activitats de dinamització

Avaluació

- - Alguns materials interessants: adreces d'internet, llibres

Objectius

- 1) Estimular les **capacitats de parla** en segones (i terceres i quartes...) llengües en l'alumnat nouvingut
- 2) Facilitar la integració de l'alumnat nouvingut en les **nostres cultures** (la que s'escriu amb majúscules, i la *cultureta* o la que escrivim en minúscules) en un entorn on pugui expressar els seus dubtes lliurement
- 3) Dotar a l'alumnat nouvingut de **pautes i estratègies de treball** que haurà d'aplicar per desenvolupar la tasca ordinària: com fer treballs, organització de les preguntes d'un text, facilitar-li la recerca de temes relacionats, etc.
- 4) Provocar el gaudi de la lectura de novel·les, ficció, etc. en l'alumnat nouvingut. **Convertir-los en lectors.**
- 5) Activar les capacitats de l'alumnat en activitats que posteriorment seran habituals i en les que necessitarà el **domini de la llengua.**

A qui va adreçat

- - Alumnat d'ESO (també existeixen clubs de lectura per a totes les edats, per tant són fàcilment adaptables)
- - Alumnat nouvingut del Taller de Llengua i Cultura, aula LIC, etc., perfectament transferible a la resta de l'alumnat de l'institut (de fet, el model experimentat s'assembla al que algunes persones implicades en ell porten en marxa a altres clubs de lectura externs, per a infants i per a adults, fet que ha contribuït a integrar les biblioteques dels pobles en el centre).
- Aquest programa s'ha començat a posar en marxa a partir de la demanda d'un institut d'ESO a l'illa d'Eivissa.

Relacions externes

- - És un programa educatiu que potencia les relacions fora del centre, sobretot quan s'aconsegueix la implicació de la biblioteca del poble.
- - Acosta l'alumnat nouvingut a la nostra cultura a través del coneixement dels nostres propis textos
- - Permet ampliar coneixements a través d'espectacles culturals relacionats: pel·lícules, teatre...

Passes que se segueixen

- Les professores i els professors s'adrecen a l'assessora de l'ESAIT per sol·licitar la realització d'activitats dins l'aula, amb alumnes nouvinguts, a fi de treballar el llenguatge oral. Són alumnes acabats d'arribar a l'illa, que porten uns dies, màxim uns mesos a l'aula d'acollida.
- Algunes activitats dins l'aula han resultat molt productives, i després de veure diverses possibilitats, els professors demanen un **club de lectura** amb l'alumnat nouvingut. En principi sembla una tasca difícil amb alumnes que fa tan poc temps que han arribat a la nostra terra, però amb els llibres i les activitats adients, sembla ser una aposta segura. La tasca es porta a terme amb alumnes de Marroc, Argentina, Escòcia, Anglaterra, Itàlia, Alemanya i Bulgària entre altres procedències.

Escollir el primer llibre

A continuació, reunió de les professores amb l'assessora per escollir el primer llibre, diverses propostes que s'estudien calculant sobretot

- - el nivell de dificultat (comprensió global, vocabulari...)
- - la motivació de l'alumnat
- - el lligam amb altres assignatures
- - que no l'hagin llegit abans

Per començar han escollit *La flauta màgica de Mozart*, que reuneix les característiques i a més

- - hi ha personatges imaginaris (com a Harry Potter, als manga...)
- - l'estructura del llibre: capítols curts, redacció en frases curtes
- - es pot lligar amb la música, la història...
- - la possibilitat d'escoltar l'òpera adaptada enregistrada en CD

El fet que tengui il·lustracions fa que potencii la comprensió de l'alumne en veure representat el text que llegeix, per tant és adient en el nostre cas.

Els següents llibres

- Els següents ja s'escolliran a l'aula amb la participació de l'alumnat, doncs ja coneixeran la dinàmica del club.
- Tendrem en compte les condicions anteriors, i a més, les necessàries d'un llibre per a que sigui apte per a la lectura de club (amb el logo lectura fàcil, adaptats com la col·lecció Kalafat, etc.), il·lustracions o no, estil, dificultat del llenguatge, interès per als alumnes, interès per al professorat, temes que s'hi relacionen, relació amb altres assignatures i matèries, activitats paral·leles, llistats de llibres adequats, llibres dels que se n'ha filmat una pel·lícula, informacions que se'n deriven, els escriptors i escriptores.

Primera sessió a l'aula

És important que hi hagi un exemplar del llibre per a cada alumne.

- Prèviament, la professora els ha avisat que vendrà una professora nova i amb ella faran un club de lectura.
- Consulta a l'alumnat sobre el llibre escollit
- Assistents:
 - l'assessora
 - les professores
 - les alumnes i els alumnes

- Començai:
 - Presentació de les persones. Dir el seu nom
 - Carnet de lector.
 - Explicació del funcionament del club de lectura:

*Llegirem un llibre. Farem activitats. Parlarem de llibres. Ens divertirem.
Us sembla bé?*

- - Comentaris dels alumnes, dubtes
- - Passem a proposar el llibre escollit i demanem la seva aprovació.
- - Raons per escollir-lo.
- - Si estan d'acord (és molt important que tinguin ganes de llegir el llibre) passem a la

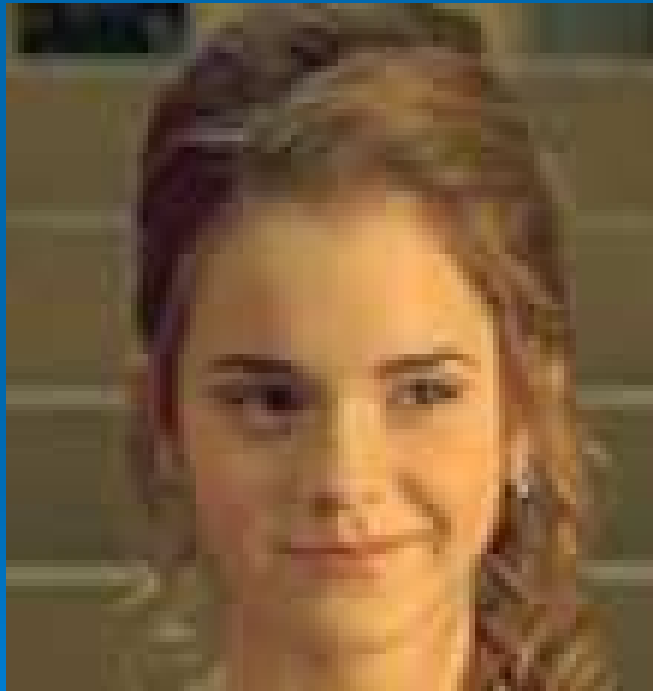
Lectura d'un fragment del llibre

- - Una alumna llegeix dues frases o un paràgraf. Els altres segueixen en silenci.
- - Si algú es perd, pot dir-ho i tornem a repetir les últimes paraules o l'ajudem a situar-se.
- - Quan s'acaba la pàgina, es demanen els dubtes, opinions, què els fa recordar...
- - Consensuar el fragment de llibre que hauran de llegir per a la següent sessió

Activitat relacionada amb el fragment llegit (joc, activitat lúdica...)

- El primer dia no hi sol haver molt més temps per fer una activitat, per la qual cosa es permet que es connectin a l'ordinador per cercar informació sobre Mozart, aquesta o altres òperes, etc.

Entre les sessions

Entre una sessió i la següent, els alumnes van llegint el fragment determinat i el treballen amb la professora a l'hora de llengua. És important que els al·lots i les al·lotes disposin d'un temps per llegir a l'aula, en silenci i en solitari, amb la presència de la professora que els ajudarà a resoldre els dubtes. A la vegada, calculen i anticipen les dificultats que poden trobar a la sessió següent.

Sessions següents

Com sempre amb l'assessora, les professores i l'alumnat.

Es posen els carnets i fan comentaris sobre el fragment llegit els dies anteriors. Després de presentar els dubtes, passem a la

- - lectura del següent fragment del llibre per tots els alumnes i per la professora i l'assessora (modelatge)
- - realització d'una activitat escrita per part de l'alumne solament en determinades sessions
- - activitat relacionada amb el fragment llegit

Última sessió

Com les sessions anteriors, amb una activitat “estrella” per concloure el tema (proves de bruixes, menjars “terrífics”, etc.)

- avaluació del club
- autoavaluació oral de l’alumne i les professores
- propostes de continuació

En acabar l’última sessió:

- Reunió posterior de les professores amb l’assessora per avaluar la tasca realitzada, el funcionament del club, planificar les sessions següents, lliurament de bibliografia i materials, webs interessants, documents i recursos que es poden aplicar paral·lelament.
- A cada sessió: **autoavaluació oral** de l’alumne sobre la sessió del dia

Dinamització a l'aula. Activitats realitzades

- - Disseny del propi **carnet** del club
- - La **foto de lector**, on cada alumne es col·loca de la manera que més li agrada per llegir, tant si és allargat com assegut, i se li fa una foto
- - ***La flauta màgica:***
 - - Amb **cartronets**, aparellar els noms del personatges amb la seva descripció llegint amb veu alta, en grups d'alumnes
 - - **Individualment, endevinar**, amb els ulls tancats, a qui pertanyen els objectes que palpen. Els companys poden donar pistes però no poden dir el nom (una lluna de la reina de la nit, que en realitat són unes pinces per al tè, i altres objectes curiosos)
 - - Escoltar **fragments de la música** i endevinar quin personatge canta

Les bruixes, de Roald Dahl

- - Parlar de les bruixes dels seus respectius països (encara que ens semblen universals per la nostra cultura, no és així)
- - Donades diverses imatges de bruixes més o menys modernes, destriar les que surten al llibre, comentar les altres
- - **Poció bruixívola:** Fer preguntes extremadament fàcils i qui n'endeveni menys, haurà de sortir de l'aula. Mentrestant els companys i professores barrejaran dins una olla refrescs de taronja i cola, hi tiraran unes fulletes de menta i el faran beure als companys que estan fora dient que és una poció verinosa com a càstic, o que es convertiran en ratolins. Acaba tothom bevent poció.

Avaluació

- Es realitza l'avaluació en cada sessió i al final de cada llibre llegit:
- - avaluació personal (l'alumne sobre la seva pròpia participació) mitjançant registres orals i a través de les activitats que es realitzen
- - avaluació col·lectiva (els alumnes sobre les aportacions dels companys i companyes)
- - avaluació de la professora
- - avaluació de l'assessora
- I les ja indicades a l'apartat de desenvolupament.

Conclusions

- Els clubs de lectura han constituït un poderós recurs pedagògic per desenvolupar les quatre capacitats bàsiques dels nouvinguts:
- parlar (en la nova llengua que els acull),
- escoltar (no desconnectar en sentir parlar una llengua que fins ara els era estranya...),
- llegir (textos llargs com novel·les i contes, interpretar-los, gaudir-ne...)
- escriure (proporcionen una gran quantitat de vocabulari tant general com temàtic)
- L'aplicació a l'aula amb l'assessora, els alumnes i les professores va donar tan bons resultats que actualment s'estan traspassant a l'aula ordinària amb la perfecta implicació dels nouvinguts.

Algunes adreces i informacions interessants

- Podem trobar més informació a les pàgines webs de les biblioteques de la Generalitat de Catalunya, programes de les Illes Balears (Viu la Cultura), etc.
- - http://www.bcn.es/biblioteques/docs/clublecturacatala_fbonnem0307.pdf, aprendre català amb un club de lectura, Barna-Francesca Bonnemaison
- - http://www.bcn.es/biblioteques/docs/clubs_lectura0607.pdf
- - <http://www.bcn.es/biblioteques/pagstot/activitats/clubs.html>
- - "El gust per la lectura" que organitza el Servei d'Ensenyament de Catalunya.
- - etc.

Iolanda Bonet Marí

Assessora de l'ESAIT (Equip de Suport a l'Alumnat
d'Incorporació Tardana)
Servei d'Ensenyament del Català
Conselleria d'Educació del Govern Balear

tf. 650-975 986

ibonet@dgadmedu.caib.es

